

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 616/2013-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť O. H. a B. C., obaja bytom R., zastúpených A., advokát, spol. s r. o., N., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. B. M., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 114/2012 z 5. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. H. a B. C. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2013 faxom a následne 13. septembra 2013 poštou doručená sťažnosť O. H. a B. C., obaja bytom R. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených A., advokát, spol. s r. o., N., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. B. M., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 114/2012 z 15. mája 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia vystupovali v pozícii odporcov v 1. rade a 2. rade v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C 201/2006 o odstránenie čiernej stavby a o stanovenie povinnosti strpieť vstup na pozemok. O dovolaní sťažovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 266/2011 z 9. novembra 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie sťažovateľov odmietol a zaviazal ich na zaplatenie trov dovolacieho konania.

Po citácii podstatnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že rozsudok krajského súdu, ktorý napadli dovolaním, je nesprávny z týchto dôvodov:

„1. v konaní došlo k procesným pochybeniam zo strany vo veci konajúceho súdu na ujmu nás, dovolateľov tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti neposkytuje dostatok dôvodov, ktoré súd k takémuto rozhodnutiu viedli, teda, teda odvolací súd svoje rozhodnutie náležitým a zákonom požadovaným spôsobom nezdôvodnil (iná vada odvolacieho konania), čím porušil naše práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces;

2. aj napriek tomu, že už v konaní pred prvostupňovým súdom bol vykonanými dôkazmi zistený skutkový stav vecí, argumentácia druhostupňového súdu sa vôbec nevysporiadala s nami v odvolacom konaní uvedenou argumentáciou o tom, že sporný plot, podstatná jeho časť, je postavená na parcele v našom vlastníctve, teda máme zato, že súd na základe vykonaných dôkazov potom dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čoho výsledkom bolo to, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí, keď správne aplikovanú právnu normu nesprávne vyložil (§ 121 ods. 1 OZ).“

Vo vzťahu k uvedenému sťažovatelia poukázali na skutočnosť, že „aj keď správne odvolací súd poníma režim vlastníctva príslušenstva hlavnej veci, na ktorý právny režim sme mimochodom poukazovali v konaní už pred prvostupňovým súdom práve my,

dovolatelia, bez náležitého vysvetlenia v súlade s touto právnou zásadou pripísal vlastníctvo sporného oplotenia a právnú ochranu žalobcom v rade 1. až 4. a vo vzťahu k vlastníctvu hlavnej veci, za ktorú označil vlastníctvo p. č. 741/1 bez toho, že by sa bol vysporiadal so skutočnosťou a našim tvrdením, inak preukázaným aj vykonanými dôkazmi – podaným znaleckým posudkom vo veci a ohliadkou miesta samého za účasti znalca, že v podstatnej časti je sporné oplotenie vybudované na p. č. 754/2, teda na parcele v spoluvlastníctve nás dovolateľov (na tieto skutočnosti sme poukázali aj v odvolaní podanom proti rozsudku prvostupňového súdu). Teda ak principiálne súd priraduje ochranu vlastníctvu príslušenstva hlavnej veci pri sledovaní režimu hlavnej veci, tak potom je jednoznačné, že ak bolo oplotenie vystavané na našej parcele, je oplotenie ako jej príslušenstvo našim vlastníctvom (spoluvlastníctvom).

Z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je ani zrejmé, na základe čoho vyvodil záver o jednoznačnom preukázaní ani toho, že plot je vybudovaný na hranici pozemkov, keď práve v protiklade k takémuto záveru sú do spisu zadovážené dôkazy uvedené vyššie, že plot je postavený v podstatnej časti na našom pozemku.

Keďže výstavbou oplotenia došlo k zásahu do vlastníctva vlastníkov p. č. 745/2 (z dôkazov vyplýva, že išlo len už o technické vylepšenie už jestvujúceho jednoduchého oplotenia – stĺpiky a pletivo tým, že bolo zriadené na ich pozemku, zásadne a v súlade s právnym režimom vlastníctva, na ktoré poukazuje odvolací súd, musí jeho vlastníctvo zdieľať režim vlastníctva hlavnej veci, ktorou je ale p. č. 745/2, teda parcela v spoluvlastníctve nás, dovolateľov a nie režim vlastníctva p. č. 741/1, ktorá je v spoluvlastníctve žalobcov (v ďalšom v tejto súvislosti poukazujeme na našu argumentáciu uvedenú v podanom odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu). V tomto smere ide zo strany odvolacieho súdu o nesprávne právne posúdenie veci tým že s prihliadnutím na zistený skutkový stav na vec správne použitú právnú normu neprávne vyložil...“.

Na základe uvedeného sú sťažovatelia toho názoru, že najvyšší súd porušil ich právo na spravodlivý súdny proces, a to najmä tým, že nepostupoval v súlade s § 236 v spojení s § 238 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré vo vzťahu k dôvodom podaného dovolania nesprávne a arbitrárne vyložil, čím sťažovateľov zbavil možnosti prerokovania ich veci pred súdom. Súčasne najvyšší súd sa podľa sťažovateľov absolútne nevysporiadal s tým, že rozsudkom krajského súdu bol založený „záväzok voči ďalším osobám, ktoré v konaní pred

prvostupňovým súdom nemali úspech“, a preto ide jednoznačne o zmenu rozhodnutia prvostupňového súdu zakladajúcu právo podať proti nemu dovolanie. Sťažovatelia ďalej argumentovali, že odvolací súd, ako aj prvostupňový súd v ich právnej veci použili za zisteného skutkového stavu právnu úpravu § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka arbitrárnym, a preto neprípustným spôsobom, čím porušili ich právo ako vlastníkov. Najvyšší súd ako dovolací súd svojím rozhodnutím zamedzil sťažovateľom dovolať sa zákonnými prostriedkami preskúmania rozsudku krajského súdu.

Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví:

„1. Základné právo sťažovateľov O. H... a B. C... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 uznesením Najvyššieho súdu SR Bratislava sp. zn. 6 Cdo 114/2012 zo dňa 15. 05. 2013 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR Bratislava sp. zn. 6 Cdo 114/2012 zo dňa 15. 05. 2013 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR Bratislava je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky na účet jeho právneho zástupcu JUDr. B. M., advokát, spol. s r. o. so sídlom v N. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosti rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 378/08) ďalej pripomína, že napadnuté rozhodnutie posudzuje iba z hľadiska kritérií ústavných predpisov a nimi garantovaných základných práv a slobôd. Vzhľadom na to nie je jeho úlohou do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnutý rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam eventuálnych pochybení najvyššieho súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010).

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia vystupovali v pozícii odporcov v 1. rade a 2. rade v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 25 C 201/2006 o odstránenie čiernej stavby a o stanovenie povinnosti strpieť vstup na pozemok. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 25 C 201/2006 z 29. marca 2011 zamietol návrh navrhovateľov, a to 1. O. Š., 2. S. Š., 3. Ing. S. Š. a 4. Z. Š. (ďalej len „navrhovatelia“), ktorým sa voči sťažovateľom domáhali uloženia povinnosti odstránenia drevenej hospodárskej stavby postavenej na KNC parc. č. 745/2 – záhrady o výmere 318 m², zapísanej na liste vlastníctva č. 639, a na KNC parc. č. 741/1 – zastavané plochy a nádvoria o výmere 195 m², zapísanej na liste vlastníctva č. 180, katastrálne územie R., z dôvodu neoprávneného zriadenia tejto stavby na cudzom pozemku. Súčasne okresný súd uložil sťažovateľom povinnosť umožniť navrhovateľom v 1. rade a 2. rade vstup na pozemok KNC parc. č. 745/2 – záhrady o výmere 318 m² vedený na liste vlastníctva č. 639, katastrálne územie R. pre účely opravy plotu v rozsahu právoplatného rozhodnutia príslušného stavebného úradu. Okresný súd návrh navrhovateľov v 3. rade a 4. rade zamietol a rozhodol o trovách konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd uviedol, že sporná hospodárska stavba patriaca do vlastníctva sťažovateľov zasahuje do pozemku navrhovateľov len časťou drevenej strechy, ktorá bola sťažovateľmi dobudovaná dodatočne so súhlasom navrhovateľov a obce, aby nedochádzalo k podmokaniu oboch susediacich pozemkov patriacich účastníkom konania. K druhej časti návrhu okresný súd uviedol, že keďže nie je sporná hranica susediacich pozemkov, kadiaľ vedie oplotenie, je možné vyhovieť návrhu navrhovateľov v 1. rade a 2. rade ako vlastníkov tohto oplotenia a uložiť sťažovateľom už uvedenú povinnosť. Návrh navrhovateľov v 3. rade a 4. rade okresný súd zamietol z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie.

Na základe odvolania podaného navrhovateľmi, ako aj sťažovateľmi krajský súd rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým sa domáhali voči sťažovateľom odstránenia drevenej hospodárskej stavby, ako vecne správny. Súčasne vo výroku, ktorým okresný súd uložil sťažovateľom povinnosť umožniť navrhovateľom v 1. rade a 2. rade vstup na pozemok pre účely opravy oplotenia, a vo výroku, ktorým návrh navrhovateľov v 3. rade a 4. rade zamietol, zmenil tak, že povinnosť umožniť vstup na uvedený pozemok rozšíril aj na navrhovateľov v 3. rade a 4. rade a súčasne neviazal svoje rozhodnutie o povolení vstupu na rozhodnutie stavebného úradu. Krajský súd sa

vo vzťahu k druhému výroku svojho rozhodnutia nestotožnil s právnym názorom okresného súdu o nedostatku aktívnej legitímácie navrhovateľov v 3. rade a 4. rade, ktorú naopak vyvodil z ich podielového spoluvlastníctva k predmetnému oploteniu. Vstup navrhovateľov na pozemok sťažovateľov viazal na nevyhnutnú dobu a nevyhnutnú mieru pre účely opravy oplotenia.

Proti výroku rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu, sťažovatelia podali dovolanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľov ako neprípustné bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozsudku krajského súdu.

Podstata argumentácie sťažovateľov spočíva v tvrdení, že najvyšší súd porušil ich základné právo na súdnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ nekonal v súlade s § 236 v spojení s § 238 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré si nesprávne a arbitrárne vyložil, čím sťažovateľov zbavil možnosti prerokovania ich právnej veci pred súdom. Dovolací súd sa podľa sťažovateľov nevysporiadal najmä s tým, že rozsudkom krajského súdu bol rozsudok okresného súdu čiastočne zmenený, čo zakladá právo sťažovateľov podať proti nemu v tejto časti dovolanie. Súčasne najvyšší súd neodpovedal relevantným spôsobom na všetky argumenty sťažovateľov o tom, že krajský súd aplikoval na právnu vec sťažovateľov § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka arbitrárnym a neprípustným spôsobom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať

základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia v jeho relevantnej časti uviedol:

«Dovolanie je zásadne prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Žalovaní prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p., keďže boli toho názoru, že odvolacím súdom bol rozsudok súdu prvého stupňa v dovolaní napadnutej časti vo veci samej zmenený.

Súdna prax už opakovane konštatovala, že prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je založená na zásade difformity (rozdielnosti). O rozdielnosť rozhodnutí ide vtedy, keď súdy posúdili okolnosti významné pre meritórne rozhodnutie veci

odlišne. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nie je preto rozhodujúce to, ako odvolací súd sformuloval výrok svojho rozsudku, (či ho formálne označil ako zmeňujúci, hoci v skutočnosti ide o potvrdzujúci rozsudok), prípadne ako v dôvodoch označil ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorých pri rozhodnutí postupoval (či rozhodol podľa § 219 O. s. p. alebo § 220 O. s. p.).

V posudzovanej veci, je podľa názoru dovolacieho súdu z hľadiska nastolenej otázky určujúce to, ako bola súdmi nižších stupňov deklarovaná povinnosť žalovaných, t. j. či výroky rozsudkov súdov nižších stupňov) pri deklarovaní povinnosti žalovaným v zmysle § 127 ods. 3 OZ vyznievajú rozdielne alebo nie. Ustanovenie § 127 ods. 3 OZ totiž vymedzuje len to, za splnenia akých podmienok sú vlastníci susediacich pozemkov povinní umožniť vstup na svoje pozemky, prípadne na stavby na nich stojace (konkrétne nevymedzuje, ktoré osoby sú oprávnené vstupovať na susediaci pozemok alebo susediacu stavbu).

Z porovnania rozsudkov vo výrokoch okresného a krajského súdu, ktoré žalovaní napadli dovolaním, nevyplývajú žiadne obsahové odlišnosti z hľadiska deklarovania povinností žalovaných. Okresný aj krajský súd dospeli zhodne k názoru, že pôvodne vystavané oplotenie žalobcami 1/ a 2/ je značne poškodené a vyžaduje si nevyhnutne opravu, a teda že sú splnené zákonné predpoklady v zmysle § 127 ods. 3 OZ pre uloženie povinnosti žalovaným umožniť vstup na svoje pozemky. Zmena výroku rozsudku odvolacieho súdu bola vyvolaná len tým, že odvolací súd považoval za oprávnené osoby aj žalobcov 3/ a 4/ a že povinnosť žalovaných umožniť vstup na pozemok, na rozdiel od súdu prvého stupňa, viazal na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere, čo vyplýva priamo zo znenia ustanovenia § 127 ods. 3 OZ.

So zreteľom na uvedené dovolací súd nepovažoval žalovanými napadnutý výrok rozsudku krajského súdu vo veci samej z hľadiska ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p. za zmeňujúci (proti ktorému by bolo dovolanie bez ďalšieho prípustné), ale za rozsudok, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti potvrdené. Podmienky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku preto skúmal v zmysle § 238 ods. 2 a 3 O. s. p.

Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo iné rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 2 O. s. p. preto neprichádza do úvahy. V dovolaní napadnutej časti nejde o potvrdzujúci rozsudok,

vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejedná sa ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. Dovolanie podľa § 238 ods. 3 O. s. p. nie je preto prípustné.

Pokiaľ dovolanie žalovaných smeruje aj proti výroku o trovách konania, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 167 ods. 1 O. s. p. sa o náhrade trov konania rozhoduje uznesením. O tejto povinnosti súd rozhoduje na návrh a spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie na ňom končí (§ 151 ods. 1 veta prvá O. s. p.). Z uvedeného vyplýva, že spravidla súd pojme rozhodnutie o trovách konania do rozsudku, ktorým rozhoduje o veci samej (§ 155 ods. 1 O. s. p.). Výrok o náhrade trov konania sa tak stáva súčasťou výroku rozsudku. To ale neznamená, že táto časť výroku zároveň stráca povahu rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia. Práve naopak, túto povahu rozhodnutia si aj naďalej zachováva, pretože výrok o náhrade trov konania je obsiahnutý vo výroku rozsudku len z dôvodov procesnej hospodárnosti.

Podmienky prípustnosti dovolania, smerujúceho proti uzneseniu odvolacieho súdu (ako tomu je v prejednávanej veci), sú upravené v ustanovení § 239 O. s. p. V treťom odseku tohto zákonného ustanovenia sú vymenované prípady, ktoré vylučujú prípustnosť dovolania. Jedným z nich je aj uznesenie o trovách konania, pričom nie je významný spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu v porovnaní s rozhodnutím súdu prvého stupňa. Dovolanie proti takémuto rozhodnutiu preto nie je prípustné ani v prípade, že odvolací súd v tejto časti rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil.

Možno teda uzavrieť, že dovolanie žalovaných, ktoré smeruje proti výroku odvolacieho súdu o trovách konania, podľa § 239 ods. 3 O. s. p., prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238, resp. § 239 O. s. p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. (t. j. či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesné nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie

konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania nesprávne obsadeným súdom).

Nezistil existenciu žiadneho dôvodu obsiahnutého v jeho taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až g/. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa § 237 O. s. p. prípustné nie je.

K tvrdeniu žalovaných, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti neposkytuje dostatok dôvodov, ktoré súd viedli k takémuto rozhodnutiu, treba uviesť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003). Dovolací súd považuje za potrebné v tejto súvislosti upozorniť aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005, podľa ktorého: „Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní“. Naostatok nemožno opomenúť ani ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Tá je podmienená stotožnením sa so skutkovými aj právnymi dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu v plnom rozsahu. V takomto prípade je postačujúce v odôvodnení skonštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia aj vo vzťahu k výroku napadnutého dovolaním uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Odvolačný súd v odôvodnení rozhodnutia podrobne uviedol, ako súd prvého stupňa rozhodol vo veci samej, aké skutkové závery vyvodil z výsledkov vykonaného dokazovania a ako vec právne posúdil. Podrobne opísal, čo bolo obsahom odvolaní účastníkov konania a ich vyjadrení k odvolaniam. Vo vzťahu k prvému výroku rozsudku okresného súdu v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. V súvislosti s druhým výrokom jeho rozsudku uviedol dôvody, pre ktoré považoval za oprávnené osoby aj žalobcov 3/ a 4/. V otázke uloženia povinnosti žalovaných umožniť vstup na svoj pozemok za účelom opravy plota sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktoré okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku jasne a zrozumiteľne formuloval. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel preto k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti ako celok s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaných.

Pokiaľ ide o námietku žalovaných spochybňujúcu správnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O. s. p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého a druhého stupňa nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O. s. p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Napokon, pokiaľ dovolatelia namietali, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, treba uviesť, že uvedená námietka nespôsobuje existenciu vady v zmysle § 237 O. s. p. Námietka účastníka konania, ktorou vytyka súdu existenciu omylu pri aplikácii práva, treba považovať za dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., ktorý však sám osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak je toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.»

Takéto odôvodnenie uznesenia dovolacieho senátu najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne, či dokonca zjavne svojvoľné a neprípustné, ako to vidia sťažovatelia. Nie je úlohou ústavného súdu v konaní o sťažnosti rozvíjať, prípadne potvrdzovať správnosť právnych záverov najvyššieho súdu. V súlade so sebaobmedzovaním vlastných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré sú rovnako povolané chrániť základné práva a slobody, ústavný súd konštatuje, že v napadnutom uznesení najvyššieho súdu nevzhliadol žiadnu skutočnosť, ktorá by mala alebo mohla mať za následok porušenie označených práv sťažovateľov. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je náležité odôvodnené, jeho záverom nechýba predchádzajúca logická interpretácia príslušných právnych noriem a nemožno ho považovať za zjavne svojvoľné a arbitrárne.

Ústavný súd reagujúc na námietky sťažovateľov uvedené v sťažnosti v stručnosti konštatuje, že záver o tom, že krajský súd ako odvolací súd zmenil rozsudok okresného

súdu, nemožno vyvodiť len na základe formálneho označenia výroku, ktorý na prvý pohľad má zmeňujúcu povahu, ale predovšetkým je potrebné prihliadnuť na vecný obsah rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k obsahu rozhodnutia súdu prvého stupňa. V danej právnej veci sa ústavný súd stotožňuje s názorom najvyššieho súdu, že rozsudkom krajského súdu v skutočnosti obsahovo išlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na judikatúru najvyššieho súdu, v zmysle ktorej *„Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 238 ods. 1 OSP je založená na zásade difformity, teda na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielnosti rozsudkov možno pritom hovoriť len vtedy, ak sú nimi odlišne stanovené alebo deklarované práva a povinnosti účastníkov. Inými slovami povedané, z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 1 OSP možno považovať za zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu len taký rozsudok, ktorým sa vecne zmeňuje rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku o predmete sporu a nahrádza sa iným rozhodnutím. Z uvedeného plynie, že pre záver, že ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nepostačuje len iné právne posúdenie veci, teda len to, že odvolací súd dôjde k záveru o vecnej správnosti výroku rozsudku súdu prvého stupňa na základe iných právnych úvah než súd prvého stupňa. Odlišné právne závery odvolacieho súdu bez toho, aby sa tieto premietli do zmeny výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa o veci samej, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 1 OSP“* (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 120/2003 z 1. mája 2005).

Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo, a preto aj ústavný súd ho považuje za legitímny a dostačujúci.

Vzhľadom na uvedené úvahy je jednoznačné, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nedošlo k „denegatio iustitiae“. Ústavný súd konštatuje, že je nepochybné, že povinnosťou najvyššieho súdu bolo v predmetnej veci skúmať, či sú splnené všetky zákonné podmienky pre prípustnosť dovolania sťažovateľov. Sťažovatelia, ktorí boli kvalifikovane zastúpení v konaní pred všeobecnými súdmi, vo svojej sťažnosti neuviedli žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že uznesenie najvyššieho súdu, je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej

neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľov, tak ako to tvrdili vo svojej sťažnosti. Skutočnosť, že najvyšší súd kvalifikoval dovolanie sťažovateľov ako neprípustné a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovatelia nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa označených článkov ústavy, preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľov odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2013